

*Співчуття чужій радості — це
дар значно більш рідкісний, аніж спів-
чуття чужому стражданню.*

Чарльз Дарвін

Іван Сміян

НІЧОГО, КРІМ ДОБРА

(Nil nisi bene)

**Суть в существе твоєм отражена,
Не сможет долго тайной быть она,
Не потому ль, что суть любой натуры
В поступке, словно в зеркале, видна.**

Авиценна

Тернопіль
2019

УДК 82-94
С 50

В авторській редакції

Дизайн обкладинки *Світлани Бедної*
Випусковий редактор *Маргарита Більчук*

Сміян І.
С 50 Нічого, крім добра (Nil nisi bene) / І. Сміян. — Тернопіль,
2019. — 24 с.

УДК 82-94

© Сміян І. С., 2019

*Кращий спосіб зберегти пам'ять про
добрі справи — постійно повторювати їх.*

Ф. Бекон

ПЕРЕДМОВА

Шість років тому я написав невеличку книжечку «Нічого, крім добра», присвячену педіатрам. Написав і видрукував накладом лише 20 примірників. Сьогодні я її перечитав та вирішив без помітних змін перевидавати для більш широкої аудиторії. Чому? Тому що про лікарів пишуть дуже мало, а про педіатрів або взагалі не пишуть, або — інколи. Першість у ЗМІ та літературі відводиться хірургам. Чому? Причини такі:

1. Результати хірургічної діяльності помітні сьогодні ж. Сьогодні «гострий живіт» — сьогодні ж людина здорова. Такого не буває ні в педіатрів, ні в терапевтів, ні в інфекціоністів, ні...

2. У руках хірурга і скальпель, і пінцет, і... — це видовишно; а в педіатра чи терапевта лише фонендоскоп, який вже не відіграє вирішального значення в діагностиці та лікуванні. Це вчорашній день. Символ...

3. Хірурги, з волі своєї професії, рішучі, впевнені, амбіційні, я б навіть сказав, самозакохані... Педіатри — тихі, лагідні, терплячі, неконфліктні, з постійною надією на краще...

4. І працівник ЗМІ, і літератор із двох троянд вибере найбільш вражаючу...

Але... Але для людини, для суспільства, для держави головними є педіатри і лікарі санітарно-епідеміологічного профілю. Вони і є непомітними творцями попередження захворювань, збереження здоров'я та життя людини. Цю істину не заперечує ні влада, ні господарі слова. І, разом із тим, і влада, і пани слова втілюють у життя «істину»: головне в житті — тимчасове, емоційне, видовишне. Як ви, читачу, помітили по собі, усім людям прикраманна така прикрість. На жаль, наші емоції йдуть попереду розуму. Розум — більш статика, ніж рух; емоції — лише рух. Життя — це теж рух. А тому маємо те, що маємо...

Ну що ж... Буду закінчувати коротку передмову словами про свій (а може, і твій)

НЕБЕСНИЙ ПРИХИСТОК

Всі жалі й турботи перекреслю,
Все ж бо то марудна суєта:
Я тепер під прихистком небесним,
Там мої обчислюють літа.

Вже мені невірितись не личить,
В тінь мене ніхто не захова:
Бракне сил — а чую горні кличі,
Ангелом нашептані слова.

І душа ошматки крил підносить
І до неба погляд підніма:
Бракне сил — а все ж мені недосить
Вірити в ту правду, що нема.

Мусить же й вона повірить в Бога!
Мусить же — очима до зірок!
Вже для нас одна в житті дорога
І на вірність творений зарок.

Микола Петренко

РОЗДІЛ І

Тільки діти говорять про себе. Соромно чоловікові рекомендувати себе словами — у нього є діла. Вони промовляють за нього, вони його рекомендують — навіщо ж передмови? Мовчанням він скаже значно більше.

Іван Федорович

ПЕДІАТР — ЦЕ ЛІКАР, ПСИХОЛОГ, ВИХОВАТЕЛЬ, НАДІЯ МАЙБУТНЬОГО

У мене таке враження, що наведеними словами епіграфа Іван Федорович говорив про педіатрів. Про лікарів, які оздоровлюють дитяче населення. Про лікарів, які заново дають життя людині. Про лікарів, які причетні до продовження життя людини, продовження її розумового і фізичного віку. Про лікарів, які систематично, постійно і наполегливо підвищують родючість людську, родючість свого чорнозему. Про лікарів, працю яких найменше висвітлюють ЗМІ. Про лікарів-педіатрів, які ДІЮТЬ, а не говорять. Про лікарів, які щодня рятують життя малюкам. Їхні справи — це їхні обличчя.

Немає жодного такого року, такого тижня, такого дня, такої години, такої хвилини, навіть такої секунди, щоб педіатри не рятували життя людині, людині, яка щойно з'явилася на світ Божий, яка розпочала протоптувати стежку свого майбутнього... Ви, читачу і не читачу, зможете назвати щось більш важливіше в діяльності homo sapiens, аніж наведене мною? Гадаю, що ні. І все це робить велика армія педіатрів, армія, яку мало помічає держава і суспільство. Педіатр поєднав усе своє життя з життям інших людей, з життям малюків. Він сам, поза своєю волею, перетворюється на частку дитинства, щодня вбираючи в себе здоровий глузд життя, який зберігається лише в дитячому віці.

Педіатр — це найбільш чутлива верства нашого населення до горя людського, до біди людської. Я пам'ятаю, як у перші роки незалежності України бідувала значна більшість людей, як бідували всі лікарі, в тому числі й педіатри. І я пам'ятаю, як педіатри обласної дитячої клінічної лі-

карні за покликом свого серця відривали від свого жебрацького матеріального добробуту частку на придбання необхідного знедоленим хворим дітям для потреб харчування, лікування, догляду. І сьогодні, коли я згадую все це — у мене з'являються сльози на очах та непрохана перепона в горлі.

Я також бачив веселі вогники в очах педіатрів, коли малюку ставало легше, коли він видужував, коли «свого» лікаря називав мамою...

Рентген, щеплення, лікарня,
потім навіть санаторій:
ліки, ліки не намарно
і поліпшення теж скоре.

Кохові бацилі, наче
у паралічі, безсилі.
А клітини не ледачі —
всіх дочиста подусили.

Івасько здоровий знову,
веселиться, футбол грає,
вчиться в школі теж чудово,
руки миє і купаєсь.

Михайло Качалуба (лікар, тернополянин, 1968)

Мені довелося не лише спілкуватися, а й разом вирішувати численні повсякденні питання оздоровлення хворих дітей, кожної хворої дитини з педіатрами протягом десятиліть, і я переконався, що педіатру(ам) притаманна мудрість, про яку пише Цицерон: *«І якщо глупота, навіть домігшись того, чого прагнула, ніколи не буває вдоволена, то мудрість завжди вдоволена тим, що має, і ніколи не гризе себе»*.

І все-таки я бажаю, читачу, наголосити, що жодна людина, у тому числі й лікар чи медсестра, не в змозі висловити ні пером, ні словом усіх тих різноманітних, глибинних почуттів у стосунках «дорослий — дитина», особливо, у стосунках «хвора дитина — лікар-педіатр». Адже,

Усі речі такі, як душа, що їх має.
Головне, як обходиться з ними:
Як умієш — то добре, а не вмієш — то зле.

Теренцій

Як, правило, педіатр уміє. Тому ваше сприйняття написаного в цій книзі буде залежати ще й від ваших уявлень про складність роботи з малюками, хворими малюками.

Що ж, мені тільки залишилося висловити почуття всіх педіатрів словами вірша Кайсин Кулієва, які я вважаю гімном педіатрів усієї нашої невеликої планети:

Все повидавший на пути своем,
Изведавший все горести на свете,
Из благ земных молю я об одном:
Пусть никогда не умирают дети!
Я понимаю — этому не быть,
Смерть без разбора расставляет сети.
И все ж таки я не устану говорить:
Пусть никогда не умирают дети!
Не распустится дереву опять,
Которому зимой весна не снится,
О невозможном если не мечтать,
То вряд ли и возможное свершится.
Я мир воспринимаю без прикрас
И жизнь не в розовом я вижу свете,
И все-таки кричу в сто первый раз:
Пусть никогда не умирают дети!

РОЗДІЛ II

Час — не тільки найкращий лікар. Він і чудовий художник. Скілки сірих подій позолотив він нам у спогадах.

Ірина Вільде

В КВІТКАХ БУЛА ДУША МОЯ...

Моє життя тісно пов'язане з педіатрією. Можливо навіть не пов'язане, а було й залишається складовою педіатрії. Чи, навпаки: педіатрія була складовою мого життя. Моє уявлення про педіатрію дещо ширше, ніж те, яке можна знайти в літературі, і звучить так: педіатрія — це не лише наука про здорову і хвору дитину, а й невід'ємна складова частина науки про становлення інтелекту та морфологічних і фізіологічних параметрів людини. Майбутнє дитини, суспільства і людства перебуває у прямій залежності від стану здоров'я малюка. Останнє зумовлене не лише генотипом, а й фенотипом.

Це визначення було дороговказом мого життя, це визначення було основою моєї творчої праці в медицині протягом багатьох десятиліть, розпочинаючи з 1945 року.

У своєму житті я працював майже на всіх посадах нашої медичної системи: завідувачем фельдшерсько-акушерського пункту, лікарем-ординатором, завідувачем відділення, головним лікарем, старшим науковим співробітником, керівником клініки науково-дослідного інституту, завідувачем кафедри, проректором, ректором медичного вузу. І сьогодні можу стверджувати, що найбільшу насолоду життям одержував від спілкування з дітьми, хворими дітьми, від помітних наслідків своєї діяльності в цьому напрямку. Як і кожний педіатр, я, наче мала дитина, радів, що мені вдалося встановити вірний діагноз, що призначене мною лікування сприяло тому, що маленький пацієнт із безпомічного дитятка ставав веселим, життєрадісним малюком. Що може викликати більше душевне піднесення, аніж зроблене людиною добро? А добро, яке випромінює педіатр, — це здоров'я, а іноді й життя беззахисної істоти — малюка!

Педіатр вдихає своє життя в життя хворої дитини. Значно частіше йому вдається успішно завершити цей подих. Але іноді він залишається безсилим, і тоді туга та жаль не покидають його тривалий час. Нерідко

все життя. Піднесення і радість, туга і пригнічення — постійні супутники життєвого шляху педіатра.

Для своїх колег і для себе я процитував би Олександра Олеся:

В квітках була душа моя,
І ось, дивись, — палаю я,
Я запалив квітки мої:
Нехай горять у сизій млі.
Нехай горять, нехай горять...
Літа летять, літа летять...

В огні горить душа моя,
Згорю і сам я, — знаю я,
Бо весь палаю я в огні, —
Не жаль себе, не жаль мені.
Дивись, любуйся, не гаси.
І попіл вітру віднеси.

Були в житті й не найкращі ситуації, але постійне, я підкреслюю, постійне спілкування з малюками нівелювало негативний вплив навколишнього середовища. І те, що в підсумку життя в мене залишилися лише добрі спогади (дивись мої 34 книги спогадів), «винна» педіатрія, «винне» дитяче «царство».

Моя повага до педіатрів під час спілкування з ними була завжди щирою і не змінною. Вони мені «платили» тим же. Я наведу лише кілька уривків з листів окремих «старих» педіатрів до мене.

«...В своей жизни я совершила много ошибок, но основная из них та, что я не связала свою трудовую деятельность с наукой... Работа в облздравотделе меня никогда не удовлетворяла. Раздражали многочисленные проверки, комиссии, которые часто только мешали. Поэтому, общаясь с педиатрами, я старалась быть объективной, обсуждала лечебно-профилактические аспекты их деятельности, знакомила с новыми достижениями, оказывала посильную помощь. С благодарностью вспоминаю, Иван Семенович, все то, что Вы внедрили нового в организацию школы повышения квалификации педиатров области, научно-практические, патологоанатомические конференции, консультативные приемы, обходы, наши совместные поездки в районы области. Это была настоящая жизнь...

Дорогой Иван Семенович, еще раз благодарю за доставленную радость. Вместе с Вами я окунулась в океан воспоминаний. И хотя для меня все это в прошлом, все равно считаю, что жизнь прожита не даром...».

Ось такий теплий, надзвичайно чутливий лист я отримав у 2002 році від Наталі Тимофіївни з Одеси, багаторічного головного педіатра Тернопільської області. Я можу назвати її чудовим педіатром, чудовим організатором педіатричної допомоги на Тернопіллі, чудовим дипломатом, що важливо в нашому бюрократично-чиновницькому світі.

На цій фотографії відображена одна з наших, з Наталією Тимофіївною, ініціатив, коли ми, провідні педіатри обласної клінічної лікарні, проводили на фельдшерсько-акушерських пунктах області (у даному випадку — у Чортківському районі) показові прийоми здорових та хворих дітей. Зліва направо в першому ряду: я, четверта — Наталія Тимофіївна, сьома — районний педіатр Чортківського району Христина Євстахіївна Грицак...

Я не хотів би порівнювати її діяльність з її численними послідовниками на цій посаді, але змушений сказати, що лише їй було притаманне кредо: все для дітей і нічого для чиновників. Вона постійно (!) спілкувалася з педіатрами в руслі їх фахової діяльності, вона завжди брала безпо-

середню участь у профілактиці, діагностиці та лікуванні малюків, вона завжди брала безпосередню участь в усіх конференціях для педіатрів, вона... Не було жодного питання щодо вдосконалення профілактики і лікування дітей, які ми не обговорювали б разом, не приймали би спільного рішення, і які нам не вдавалося б втілити в життя.

Я б так підсумував нашу з Наталією Тимофіївною спільну працю з покращення здоров'я малюків: якби на всій території держави з таким порозумінням, з такою цілеспрямованістю працювала наука і практика, результати оздоровлення нації були б очевидні. Така спільна творча праця надавала нам натхнення повсякденне життя, емоційне піднесення та неабияке задоволення від здобутків та досягнень. Вона (творча праця) народжувала другу молодість душі.

Наталія Тимофіївна сказала мені те, що для всіх нас, старших людей, сказала Вероніка Тушнова у вірші:

Я пеняť на судьбу не вправе,
годы милостивы ко мне...
Если молодость есть вторая —
лучше первой она вдвойне.
Откровеннее и мудрее,
проницательней и щедрей.
Я горжусь и люблюсь ее —
этой молодостью моею.
Та подарком была, не боле,
та у всех молодых была.
Эту я по собственной воле,
силой собственной добыла.
Я в ее неизменность верю
оттого, что моя она,
оттого, что душою своею
оплатила ее сполна!

«...І сама поринула в спогади про ті часи, коли у 80–90-ті роки працювали ще в приміщенні старої дитячої лікарні. Це був невеликий згуртований колектив лікарів-однодумців. Працівники кафедри на чолі з Іваном Семеновичем постійно консультували всіх складних хворих, регулярно проводили клінічні конференції, огляди медичної літератури. Нам було все цікаво: відвідували лекції з педіатрії, які читались на високому

професійному рівні, брали участь в обходах професора Сміяна І. С. До кожного обходу готувались, як до свята: причепурювались, досконало вивчали історії хвороби, літературу, що стосувалася даного захворювання, адже Івана Семеновича цікавила думка кожного лікаря.

Лекція проф. І. С. Сміяна. У ті часи лекції для студентів і лікарів читали з обов'язковою демонстрацією хворих.

Незважаючи на постійну зайнятість в інституті, не було й дня, щоб Іван Семенович не оглянув хворих чи не допомагав лікарям у встановленні діагнозу, спрямуванні обстеження та лікування. Лікарі з повагою ставилися до Вас за Вашу щирість, уважне ставлення, готовність прийти на допомогу...».

Я щасливий, що мені довелося тривалий час працювати на ниві оздоровлення малюків із Галиною Олексіївною Самборською, фрагмент листа якої я навів вище. Вона завжди з надзвичайною відповідальністю ставилася до своєї праці. Вона завжди спостерігала за всіма новинками педіатрії, що допомагало їй ефективно лікувати хворих дітей. З нею було цікаво працювати не лише мені, а й усім лікарям. Мене не дивувала та обставина, що мої кандидати наук нерідко посилались на Галину Олексії-

вну як на авторитет, обґрунтовуючи свою думку щодо лікування того чи іншого хворого.

Галина Олексіївна була і є живим підтвердженням того, що ні вчений ступінь (кандидат, доктор наук), ні вчене звання (доцент, професор...) не є провідним в оцінці якості фахівця...

Бачите, які приємні, гарні та доброзичливі лікарі-дівчата обласної клінічної дитячої лікарні? Це вони вітають мене з 50-річчям від дня народження (1979 рік). Справа від мене — Галина Олексіївна Самборська.

*Та й чоловіки-лікарі дитячої клінічної лікарні «не промах».
Тільки дві жінки «втесалися» в цю компанію, дві Лідії Василівни:
справа моя дружина, зліва — завідувач лабораторії.*

«...Мені здається, навіть більше, я переконана, що цей автобіографічний цикл І. С. Сміяна необхідно прочитати кожному теперішньому студенту, лікарю, науковцю. Тому що їм, молодим, зараз і набагато легше, але й набагато важче. Легше тому, що їм не треба розпочинати з «нуля», голодними і холодними, ночами читати книжки при каганці. А важче тому, що дуже багато перед ними спокус (влада, почесні, гроші і т. д.). І за цими спокусами, як за верхівкою айсберга, не завжди бачать вони ту титанічну, постійну, без вихідних та свят най... працю. Це тисячі пролікованих дітей, тисячі проаналізованих історій хвороби, тисячі наукових робіт, написаних своїх і опрацьованих чужих статей, дисертацій і т. д. Далеко не кожен, навіть обдарований чоловік, може здолати таку вершину. І тому Тернопільщина може пишатися тим, що прийняла і «всиновила» такого талановитого вченого-лікаря і науковця, як І. С. Сміян...».

Це слова багаторічного завідувача відділенням обласної дитячої клінічної лікарні, з якою я десятиріччя працював — Іванни Іванівни Шостак.

Вона вирізнялася високим інтелектом, етичною поведінкою в спілкуванні з колегами, батьками, дітьми, а в мене завжди викликала повагу та симпатію.

Такі, як Іванна Іванівна, своєю фаховою діяльністю, своєю людяністю, своєю наполегливою працею, своєю любов'ю до дітей сприяли покращенню здоров'я нашої нації, збереженню життя тисяч і тисяч малюків, відтворюванню життєвого оптимізму... Вона також довела, що педіатри — люди не лише «інфантильні» (добрі, ласкаві, доступні, з вираженим співчуттям до страждань інших, правдиві, по дитячому щасливі...), а й із неабиякими творчими здібностями.

Ось її вірш (1979 рік):

Шановний Іване Семеновичу!

З ювілеєм Вас вітаєм,
Щастя, радості бажаєм!
І на других п'ятдесят
Хочем з Вами танцювать.

На цьому фото Іванна Іванівна не зовсім «послідовна»: хоче танцювати зі мною, а танцює з багаторічним завідувачем ортопедично-травматичного відділення Ігорем Радчуком. Я ж танцюю з Людмилою Васи́лівною.

Продовжую вірш:

В цьому році Вам бажаєм
Заплановане зробити
І для лікарів району
Другу кафедру відкрити.

Дуже любим тюбажі
З соком і сорбітом,
Аплікації завжди
Із озокеритом.

В перспективний план рішили
Відмінити нікотин,
Замість нього записати —
Всім мужчинам гепарин.

Мабуть, треба відмінити
Конференції, обходи.
А натомість записати —
Вечоринки, турпоходи.

Скажу щось Вам по секрету —
Ходорчук літом в декреті
Нову тему розробила,
Ожирінню присвятила.

Ох, яка ж то вже біда,
Зникла Ваша Лобода,
Дисертацію скінчила,
В Луцьку кафедру відкрила.

А Тетяна Бабінець
Каже, що то кінець,
Дисертацію Все пише, пише,
Обіцяє — не залише.

Слободян вже не до плясок,
Після шумних «Златих Пясок».
Знову мріє про турне,
Щоб відвідать кабаре.

Колектив кожної дитячої установи, особливо лікувально-профілактичної, був і залишається постійною школою для кожного співробітника цієї поважної установи — як в напрямку удосконалення своїх професійних знань, так і в життєвих «премудростях». Людині притаманно мало помічати позитивний вплив праці і колективу, з яким вона працює, а тому установа, заклад сприймаються як щось буденне, стає, само собою зрозуміле. Але це не так. Установа, в обличчі колективу, помітно впливає на долю кожної людини. Яскравим прикладом цього твердження є те, що тільки під моїм керівництвом у співдружності з лікарями Тернопільської обласної дитячої клінічної лікарні 4 педіатра захистили докторську і 39 — кандидатську дисертації.

Ось лист до мене, а практично до всього колективу лікарні, кандидата медичних наук Анни Петрук (Луцук) з далекої Америки:

Дорогий Іван Семенович!

Дуже приємно було отримати вісточку від Вас! Дякую Вам за те, що пам'ятаєте свою ученицю, яка опинилася далеко від рідної України, на Американській землі. Ніколи не забувала про Вас, і, чим більше минає років, чим зрілішою я стаю, я розумію, що велика частина того, що я досягла і продовжую робити, належить Вам. Вірніше, великою частиною моїх здобутків я завдячую Вам, мій дорогий вчителю! Я не лише навчалася у Вас педіатрії, я спостерігала і вчилася як слід поводитися з людьми, які оточували мене, як реагувати на неординарні ситуації, як слід бути пунктуальною і продуктивною в роботі.

Я згадую, як неодноразово захоплювалася Вами і обговорювала це дома з батьками. Ви були і залишаєтесь взірцем для мене. І навіть зараз, на цій ще не зовсім рідній землі, я продовжую крокувати вперед, продовжую здобувати знання, і знаю, що не зламаюсь, бо я пройшла «школу Івана Семеновича», прекрасної, розумної, доброї, працюючої, справедливої людини, яка навчила мене бути цілеспрямованою, впевненою у собі, і ніколи не здаватися.

Мій дорогий Вчителю! В день Вашого ювілею, дозвольте щиро Вклонитися Вам за все, що Ви зробили для мене. Зичу Вам від усього серця ще довгих років життя, здоров'я, насолоди від рідних і друзів; достатку, затишку і взаєморозуміння у сім'ї. Нехай Бог дарує Вам і Вашій родині рясні благословення! Ви були і залишаєтесь для мене «Особливою людиною», Людиною з великої літери. Я щаслива, що зустріла Вас у своєму житті. Ваша учениця.

Я — частка доброзичливого та ефективного колективу Тернопільської обласної клінічної дитячої лікарні, а тому теплі слова Анни Олексіївни на мою адресу — це й вдячність кожній людині колективу цієї установи: від головного лікаря до санітарки. Адже всі вони сприяли її професійному росту, адже вона багато років спілкувалася з ними, адже всі вони впливали на формування її особистості, як лікаря, науковця, ЛЮДИНИ.

«Самій не довго збитися з путі,
Та трудно з неї збитися у гурті»

Леся Українка. Із вірша «Мій шлях»

Педіатрам, які пройшли школу обласної клінічної дитячої лікарні (та й інших лікувально-профілактичних установ, де я працював), у тому числі й мою, ніколи не буде притаманна

ПРИТЧА ПРО ВДЯЧНІСТЬ

Мороз був лютий, сніг і завірюха,
По вулиці голодний пес блукав:
Обмерз, продрог, — здаєсь, лиш пушка духа,
Надарма страви й захисту шукав.

Аж чоловік найшовся милостивий,
Пустив до хати пса і обігрів,
Пожалував його, як друг правдивий,
І їсти дав того ж, що й сам він їв.

Та пес, нагрівшись у теплій хаті,
Спочивши і наївшись досить,
Замість подяки став гарчати, брехати,
Ще й кинувся хазяїна вкусить.

Подібний ти до нього, брате, милий:
Не тямаш, хто добро тобі зробив,
А ти, що розуму тебе навчили,
Як часто ти зневажив, оскорбив!

Іван Франко

Це частка «моїх» докторів і кандидатів наук. Перша справа — Анна Олексіївна Луцук. На фоні обласної дитячої клінічної лікарні, де в декого проходило, а в більшості й проходить творче життя.

Колективи обласної клінічної лікарні та кафедри педіатрії Тернопільського медичного університету, де я працював понад 40 років, завжди в своїх діях були єдиним цілим, єдиним спрямуванням в оздоровленні малюків області на підставі постійного підвищення своєї фахової майстерності. Ось із наступної фотографії видно, що організована нами неонатологічна конференція для лікарів області була представницькою та плідною.

*У президії конференції, яка проходила на базі
обласної клінічної дитячої лікарні, зліва направо:
головний лікар цієї установи, доктор медичних наук,
заслужений лікар України Григорій Іванович Корицький,
Ліза Євгенівна Шунько (республіканський неонатолог, професор,
доктор медичних наук),
Михайло Миколайович Буртняк (начальник обласного управління
охорони здоров'я),
я,
Ніна Григорівна Гойда (у минулому багаторічний начальник управління
лікувально-профілактичної допомоги дітям та матерям і заступник
міністра управління МОЗ України, доктор медичних наук, професор),
Олена Григорівна Сулима (на той час голова асоціації неонатологів України,
доктор медичних наук, професор).*

Своїми проблемами щодо покращення здоров'я дітей ми неодноразово ділилися з громадськістю міста та області.

На прес-конференції зліва направо:

Іван Семенович Сміян (ректор медичного інституту, завідувач кафедри педіатрії, голова обласної асоціації педіатрів, депутат міської ради, голова комісії з охорони здоров'я, доктор медичних наук, професор),

Станіслав Ілліч Сірий (начальник обласного управління охорони здоров'я, депутат обласної ради),

Ковальчук (інструктор обкому партії, який курував охорону здоров'я),

Валентина Михайлівна Данильченко (головний лікар пологового будинку, депутат міської ради і секретар комісії з охорони здоров'я).

Ми розуміли, що «Мало знати, треба і застосовувати. Мало хотіти, треба і робити» (Йоганн Вольфганг Гете). І цьому ми, педіатри, присвячували своє життя: хворий і здоровий малюк, здоровий і хворий малюк, клінічні конференції, патологоанатомічні конференції, курси підвищення кваліфікації, з'їзди педіатрів, конгреси педіатрів...

Дорогі мої, колеги-педіатри!

Ніжну-ніжну, як подих билини,
Я хотів би вам пісню сплести
Із проміння зорі, із ниток павутини,
Яких людським очам не знайти.

Я хотів би вас тихо приспати
На руці, на листочку трави,
І вві сні вам не сни, а метеликів дати,
Щоб спочили потомлені ви.

Я загоїти хочу вам рани
Не навіки чи роки — на мить...
Бо розмиють їх знов океани,
Бо ще буря і досі шумить.

Олександр Олесь

Я з вами, дорогі колеги!

Літературно-художнє видання

СМІЯН Іван Семенович

НІЧОГО, КРІМ ДОБРА
(Nil nisi bene)

В авторській редакції

Редактор *Маргарита Більчук*
Дизайн обкладинки *Олени Сажко*
Випусковий редактор *Маргарита Більчук*

Виготовлено згідно із СОУ 22.2-02477019-07:2012

Формат 60×84/16. 1,4 ум. др. арк., 0,9 обл.-вид. арк. Тираж 100. Замовлення № 18-1046.

Видавець і виготовлювач Редакція газети «Підручники і посібники».

46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21.

Збут: pip.ternopil@ukr.net Редакція: editoria@i.ua

www.pp-books.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4678 від 21.01.2014 р.

Книга-поштою: а/с 376, Тернопіль, 46011.

Тел.: (0352) 42-43-76; 097-50-35-376

pip.bookpost@gmail.com